

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

XII. In judiciis non est personarum acceptio habenda.

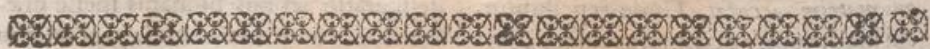
[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

nico & civili repugnet, quæ omnia hic exprimere prolixum nimis foret. Quid jus civile de similibus statutis sentiat, docet integer *titulus de sacrosanct. Eccles.* ubi specialiter notanda est *authent. cassa.* omnes & quascunque consuetudines libertati & personis Ecclesiasticis adversantes cassans & irritans. Item *authent. si qua mulier.* ubi bona Professorum ad monasteria pertinere dicuntur. Item *L. si quis donaverit.* ubi qui rem etiam immobilem loco pio donasse dicitur, solutionem præstare jubetur. Item *L. quoniam. fin.* ubi testamenta etiam de bonis immobilibus in causâ piæ favorem facta laudantur, approbantur, & in quibuscunque observari mandantur.

(I) Quod renuntiatio à filia *Winandi* per metum & coactionem facta, & peremptoria, ut putabat, legis amortizationis exceptio, invalida sint, nulla est obscuritas, & veritatem Judex agnovisset, si passione contra Regulares mentis oculus læsus non fuisset. Hinc male applicando *Regulam* injustam pronuntiavit sententiam

(K) Secundum Canones Clerici &

Religiosi feuda habere possunt, de Clericis patet per *cap. ex transmissa. 6. cap. verum. 7. de foro compet.* De Religiosis constat ex *cap. un. §. verum. de Statu Regular. in 6.* Ad quæstionem autem: an monasterium in bona feudalia professi succedat, respondet *Fagn. in cap. que in Ecclesiarum.* Quod à Doctoribus ferè omnibus in eam sententiam itum sit, ut, si feudum requirat personale servitium, quod à vasallo Religioso nec per se, nec per substitutum præstari valeat, tunc minimè transeat ad monasterium, sed statim agnatis vel domino aperiatur: si verò tale requirat servitium, quod à Religioso vasallo vel per se, vel per substitutum honestè præstari possit, hoc casu benè transeat in monasterium, durante tantum vitâ naturali ipsius professi. Jura autem Clericos & Religiosos à feudis excludentia restringi debent, & ad limites rationis, cui innituntur, reduci. Non potuit ergo universaliter monasterium à successione in feudalibus excludi, nisi ex sui natura sint talia, quæ tantum ad hæredes sanguinis transeunt, & generi ac familiæ remanere solent.

REGULA XII.

In judiciis non est personarum acceptio habenda.

Quæres primo. Quid in hac Regula per nomen *judicium* significatur?

R. Intelligitur hoc nomine quilibet actus, in quo propter justitiam vel com-

mutativam, vel distributivam meritorum, qualitatum & aptitudinis unius præ alio habenda est ratio.

Quæres secundo. Quid est personarum acceptio?

R.

Et. Est vitium, quo id, quod ex justitia debetur, uni personæ propter ejus conditionem & qualitates nihil ad debitum contribuentes præ altera, quæ in jure, meritis, dignitate superat, confertur, ut si beneficium consanguineo, qui extraneo consanguineum idoneitate superanti præfertur, solo carnis conferratur affectu.

Quæres tertio. Quis hujus Regulæ sensus?

Et. Non solum in judicio forensi, sed etiam in dignitatum, beneficiorum, officiorum collatione, in onerum communium distributione, cæterisque actibus, quibus aliquid bene meritis, vel certam qualitatem habentibus debitum ex justitia vel commutativa vel distributiva tribuendum est, id aliis tribui non

debet intuitu conditionis vel qualitatis ad id, quod tribuitur, non conferentis. Ratio est: quia justitia requirit æqualitatem, commutativa quidem arithmetica, quæ tantum detur, quantum debetur, distributiva geometricam, quæ bona vel onera communia, dignitates, munera publica personarum meritis, qualitatibus, idoneitati, aut facultatibus ita respondeant, ut his inter se comparatis, qui meritis, qualitatibus, vel capacitate alium superat, vel ampliores habet facultates, tantò honoratius munus, vel de bonis communibus plus consequatur, vel ad publicam necessitatem plus conferat, quantò alios meritis, idoneitate, qualitatibus vel facultatibus excedit.

C A S U S.

*W*lricus Aulicus Principis Sacellanus electione habitâ, an velit fieri Pastor in populo oppido, ubi ut plurimum moratur, an in pago, oppidi elegit pastoratum. (A) Factus ergo Pastor durum se & morosum communi plebi, perhumanum verò primis & honoratioribus semper se exhibuit, hinc 1mo pauperibus & minus habentibus ministeria parochialia non præstat, nisi prius solutis juribus, cum ea tamen ditioribus remitteret. (B) 2do in catechesi divitum filiis pretiosa munuscula, pauperibus nihil distribuit. (C) 3^{tio} primos oppidi mensæ suæ continuos habet convivales, pauperes etiam infirmos, quantumcunque rogatus, ne quidem micâ alit. (D)

4to. Divitibus infirmis diu nocturne assistit & ministrat, pauperes præbitis obiter Sacramentis omninò deserit. (E) 5to pauperes malè rectoris hyemis tempore per tres quatuorve horas in templo pro confessione facienda expectare permittit, cum divitibus audiendis non tantum statim accurrat, sed etiam pulvinaria, ut molliter flectant, propriis manibus substernat, levésque pœnitentias imponat. (F) 6to Sacellanos suos plurimo anni tempore Parochiale officium facere sinit, dum ipse Principi Sacrum legit, ejusque mensæ accumbit. (G) 7mo à divite & paupere litigantibus in arbitrum electus, dum laudum pronuntiat, non tantum divitem juxta se sedere, pauperem au-

H 3

tem

tem nudo capite stare jubet, sed etiam cum partium jura essent obscura, pro divite pronuntiavit, dum tamen pauper reus erat. (H) Ad extrema deveniens nihil Ecclesie vel pauperibus reliquit, sed

omnem pecuniam, suppellectilem aliaque mobilia pretiosa inter divites suos donando distribuit, & pauperibus exultantibus expiravit. (I)

RESOLUTIO.

(A) EX hoc casu patet non esse consultum, quod Aulicos suos ministros Patroni faciant Pastores; vix enim exiunt aulicismum cum officio pastorali simpliciter impossibilem, quem ipsa electio, quam fecit *Wiricus*, abunde probat, hunc, quia inter rusticos & paganos exercere non poterat, elegit oppidanos, non ponderans officium & qualitates in Pastore requisitas à *Trident. Sess. 23. de reform. cap. 1. & Sess. 24. de reform. cap. 12.*

(B) Parochus in jure etiam plebanus dicitur. *Cap. scriptum est. 40. de elect.* utique à plebe, cui tanquam pater præficatur. Contra *Regulam* ergo peccat *Wiricus* plebem quasi se indignam tractando, & honoratioribus servili humanitate plus, quam decet, deferendo. Non est praxis timoratorum, quod ministerium spirituale non præstetur, nisi solutis prius juribus consuetudine aut statuto taxatis; licet enim ea tanquam titulo sustentationis debita Pastor in jure fundatam habeat intentionem, anticipatam tamen eorum solutionem urgere, avaritiam sapit, præfert mercenarium, & simoniam involvit. *Cap. in tantum. 36. de simon.*

(C) Præcipit *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 4.* ut Parochi saltem Domini-

cis & Festivis diebus pueros in singulis Parochiis fidei rudimenta doceant, contra *Regulam* tamen iterum delinquit *Wiricus* pauperibus adolescentibus pro præmio vel animatione nihil, ditioribus omnia distribuendo; si enim conformiter *Trident. loc. cit. cap. 7.* in catechesi sacra eloquia explananda, & salutis monita omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserenda, quanto magis inutiles hæc & parciales munusculorum largitiones Parochus sunt evitanda, quibus officium Parochiale contemni, & salutis monita noscuntur vilipendi.

(D) Juxta *Trident. Sess. 23. de reform. cap. 1.* præcepto Divino mandatum est omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas bonorum operum omnium exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, &c. ideo & hic *Regulam* offendit *Wiricus* pauperes præsertim infirmos pro posse non pascendo. *Arg. can. nulli. 62. caus. 16. q. 1.* Si igitur Pastor ad exemplum Christi opportuno tempore animam suam pro ovibus exponere obligatur. *Can. adversitas. 48. caus. 16. q. 1.* Quomodo *Wiricus* pro eis dabit animam, qui ipsis mensæ suæ dare recusat micam? (EF)

(EF) Ex his patet *Wiricum* non tam esse divitum pastorem : quàm servum nec satisfacit obligationi suæ infirmos quandoque non visitando, estque mollis Sacramentorum minister, dum honoratioribus ad pœnitentiam accedentes non pœnitentium, sed convivarum more tractat, attendere deberet ad id, quod docet *Trident. Sess. 14. de pœnitent. cap. 8.* Debent Sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutare & convenientes satisfactiones injungere: ne, si fortè peccatis conniveant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem. Dum igitur *Wiricus* pauperes suos cum impatiencia & afflictione pœnitentiam expectare permittit, non tantum contra charitatem, sed etiam contra justitiam delinquit, ipsisque Sacramentum pœnitentiæ facit esse forum iræ & pœnarum, contra *Regulam*, personarum acceptioem in Divino hoc judicio vel maximè prohibentem.

(G) Pastor pro semetipsum oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre,

verbique Divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere, & in cætera munia pastoralia incumbere debet. *Trident. cit. Sess. 23. de reform. cap. 1.* quod ab eodem iteratò declaratur & præcipitur. *Sess. 24. de reform. cap. 4. & 7.* Ideo peccavit *Wiricus* in Sacello Aulico diebus Dominicis & Festivis celebrando, & officium pastorale Sacellanis committendo.

(H) Palpabiliter contra *Regulam* egit *Wiricus* offendens quoque præceptum *S. Jacobi Apost.* in Epistola sua Canonica *cap. 2.* acceptioem personarum inter Christianos pro tali casu damnantis. Laudi iniquitas ex præcedente *Regula* satis apparet, cum reo favendum fuisset. Unde cum constet *Wiricum* nequiter arbitrarium, laudum servandum non est. *Arg. cap. non sine. 2. de arbitris.*

(I) Clerici viventes & sui compotes moderatè valent aliqua de bonis, quæ per Ecclesiam adepti sunt, non ratione testamenti, sed eleëmofynæ intuitu erogare in ægritudine constituti. *Cap. ad hæc. 8. de testam.* Propria quidem & intuitu Ecclesiæ non acquisita *Wiricus* pro arbitrio suo distribuere poterat, ratione autem officii pastoralis aut Ecclesiæ parochialis comparata ad eam devolvebantur, ideòque ea divitibus suis dare nequebat infelix Pastor. *Cap. relatum. 12. de testam.*

